

Regeringens skrivelse

2007/08:90

Nordiskt samarbete 2007

Skr.
2007/08:90

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 6 mars 2008

Fredrik Reinfeldt

Cristina Husmark Pehrsson
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för samarbetet under 2007 mellan de nordiska ländernas regeringar, med huvudsaklig inriktning på verksamheten i Nordiska ministerrådet.

Innehållsförteckning

Skr. 2007/08:90

1	Inledning.....	3
1.1	Viktigare beslut i de olika ministerråden	3
1.2	Övrig verksamhet.....	5
2	Nordiska ministerrådets budget	7
3	Globaliseringsarbetet	7
4	Gränshindersarbetet	8
5	Samarbetet med närområdet	9
6	Det nordiska försvarspolitiska samarbetet	11
7	Bilateralt samarbete	12
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 mars 2008.....	14

1 Inledning

För den svenska regeringen är samarbetet inom Norden högt prioriterat. Regeringen vill fortsätta att stärka samarbetet i Östersjöregionen. Ett starkare och mer fokuserat samarbete stärker Nordens och Östersjöregionens konkurrenskraft i en globaliserad värld.

Finland var ordförande för det nordiska regeringssamarbetet under 2007. Det finska ordförandeskapsprogrammet ”Möjligheternas Norden – Nära dig” omfattade bland annat hållbar utveckling, forskning och innovation, närområdessamarbete, jämställdhet och jämlikhet, barn och unga samt de nordiska språken och deras ställning. Det finska ordförandeskapet lade också vikt vid att fortsätta och intensifiera arbetet mot gränshinder samt att effektivisera det nordiska samarbetet. Ökad uppmärksamhet riktades mot den Nordliga dimensionen som från och med 2007 inte längre är en EU-politik utan en för EU, Island, Norge och Ryssland gemensam politik.

På statsministrarnas informella möte i Punkaharju i Finland under juni månad 2007 var globaliseringsfrågor ett huvudtema. Statsministrarnas pressmeddelande pekar ut en ny inriktning för det nordiska regeringssamarbetet. Prioriterade områden är forskning och innovation, marknadsföring av Norden, samarbete i energi- och klimatfrågor och en förstärkt insats för att reducera gränshinder. Ett årligt globaliseringsforum ska hållas med början 2008.

Under 2007 förbereddes det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2008. Ett program med rubriken ”Kraftsamling” togs fram och presenterades av statsministern vid Nordiska rådets session i Oslo i månadskiftet oktober-november. Programmet syftar till att kraftsamla kring några gemensamma utmaningar och områden där de nordiska länderna särskilt kan vinna på samverkan. Programmet fokuserar på fyra teman: konkurrenskraft, klimat, kreativitet och koordinering. Det handlar om att stärka Nordens konkurrenskraft i omvärlden, öka samverkan för att finna gemensamma svar på klimatfrågan, främja samarbete inom forskning och kultur och att se det nordiska samarbetets roll och möjligheter i ett bredare europeiskt perspektiv.

1.1 Viktigare beslut i de olika ministerråden

Som ett första resultat av det nordiska samarbetsprojektet rörande informationsutbyte med skatteparadis undertecknade de nordiska finansministrarna (MR-FINANS) informationsutbytesavtal med Isle of Man i oktober 2007. Dessa avtal ger de nordiska skattemyndigheterna tillgång till upplysningar om skattskyldigas kapitalplaceringar och inkomster i Isle of Man. Motsvarande avtal med andra skatteparadis förväntas komma till stånd under 2008 och 2009.

Samarbetet mellan de nordiska justitieministrarna (MR-LAG) fortgick i enlighet med gällande samarbetsprogram. Under året har ett intensivt erfarenhetsutbyte ägt rum mellan ministrarna i frågor om bland annat

aktuella kriminalvårdsreformer i de nordiska länderna och åtgärder för att förbättra möjligheterna att förverka brottsvinster.

De nordiska utbildnings- och forskningsministrarna (MR-U) beslutade om en strategi, ”Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion”, för arbetet i MR-U 2008-2010. Strategin anger de huvudprioriteringar som ska stärka utbildnings- och forskningssamarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena.

Inom miljöområdet behandlades klimatfrågorna vid flera möten särskilt inför klimatkonferensen (COP13) på Bali. Miljöministrarna (MR-M) beslutade att tillsätta en särskild arbetsgrupp (COP15-gruppen) med primär uppgift att arbeta för att resultatet vid klimatkonferensen i Köpenhamn 2009 ska bli lyckat. Även Östersjöns tillstånd diskuterades flera gånger under året i samband med förberedelserna av en särskild handlingsplan för Östersjön inom Helsingforskommissionen (HELCOM).

Temat för Nordiska rådets natur- och miljöpris år 2007 var den miljömässigt hållbara staden, och priset tilldelades Albertslunds kommun i Danmark.

Arbetet med att revidera den nordiska strategin för hållbar utveckling intensifierades under året. De nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) antog i december 2007 huvuddragen vad gäller form, struktur och innehåll i den kommande strategin.

Ett av målen i det dokument om kärnuppgifter som jämställdhetsministrarna (MR-JÄM) beslutade om i oktober 2007 är att ett integrerat jämställdhetsperspektiv ska vara implementerat i samtliga ministerråds arbete. MR-JÄM beslutade även att ett nordiskt projekt på temat Kön och makt skulle sjösättas under 2007 för att huvudsakligen genomföras under 2008.

Vidare beslutade jämställdhetsministrarna att det Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK) skulle byta namn till Nordiska institutet för kunskap om kön (NIKK). NIKKs uppdrag och stadgar reviderades.

Inom arbetslivsområdet avslutades ett flerårigt projekt om arbets- och tjänstemobiliteten i Norden efter EU-utvidgningen 2004. Inom MR-A har det anordnats seminarier kring högaktuella frågor, bland annat på temat flexicurity samt EG-domstolens domar i målen som rör fackliga stridsåtgärder och den fria rörligheten.

Den 1 januari 2007 trädde den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet i kraft. Under året gjordes de första utlysningarna för de två nya programmen, Nordiska mobilitets- och residensprogrammet och Nordiska konst- och kulturprogrammet. Det tredje tematiska programmet, Nordiska datorspelsprogrammet, initierades redan 2006 och delade under 2007 ut sammanlagt fem miljoner danska kronor till 15 projekt för utveckling av kvalitetsdatorspel för barn och unga på nordiska språk.

En uppmärksam del av kultursamarbetet är Nordiska rådets konstnärliga priser. Den svenska författaren Sara Stridsberg fick Nordiska rådets litteraturpris för boken ”Drömfakulteten” och Eric Ericsons kammarkör tilldelades som första kör någonsin Nordiska rådets

musikpris. Filmpriset gick till den danska filmen ”Konsten att gråta i kör”. Skr. 2007/08:90

Ministerrådet för fiske, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) antog vid sommarmötet i Björneborg en deklARATION om marknadsföring av livsmedel till barn och unga. Bland annat uppmanas de nordiska länderna att utarbeta en etisk kod för denna typ av marknadsföring. Inom ramen för det tvärsektoriella projektet Ny Nordisk Mat har ett antal projekt påbörjats under 2007.

Ministerrådet beslutade vidare om en omorganisation av det nordiska genresursarbetet. En ny institution, Nordiskt genresurscenter (NordGen), inrättades. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 januari 2008 och ersätter Nordiska genbanken, Nordiska genbanken för husdjur samt Nordiska skogsbrukets frö- och planråd.

Under sommarmötet antogs en kommuniké om torsken i Östersjön. Kommunikén behandlar stängda fiskeområden, utkast av fisk, havsdagar samt nordisk kunskap om fiskeriförvaltning.

De nordiska energiministrarna beslutade vid mötet i ministerrådet för näring, energi och regionalpolitik (MR-NER) att uppvisa och utveckla toppkunnandet inom energieffektivitet, förnybar energi och fångst av koldioxid och därmed påskynda arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser. Nordens kunnande inom dessa områden ska också profileras genom samarbete inom marknadsföring och export. Ministrarna beslutade att utvecklingen mot en gränslös nordisk elmarknad ska skyndas på, bland annat genom ökat samarbete om drift och investeringar i stamnäten samt ytterligare harmonisering av regelverk.

Under året har även initiativ tagits till att förbättra samarbete och koordinering på bioenergiområdet mellan olika sektorer inom det nordiska samarbetet.

De nordiska socialministrarna (MR-S) fattade i juni beslut om en ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området. Beslutet innebär att tidigare självständiga organisationer på området bildar en ny institution med huvudsäte i Stockholm. MR-SAM godkände i december förslaget om den nya institutionsstrukturen.

Den nordiska hälsoberedskapsgruppen, som hade svenskt ordförandeskap under 2007, samordnar de hälsoberedskapsansvariga myndigheternas arbete. En ny arbetsgrupp etablerades efter beslut i hälsoberedskapsgruppen i september 2007 med uppgift att ta fram förslag på ”Principer och procedurer för samarbete vid kriser i utland”.

Under hösten 2007 öppnades www.nordically.org, som är en nordisk välfärdsportal. Portalen har syftet att förmedla nordiska erfarenheter inom välfärdsområdet till tjänstemän, forskare och andra som är intresserade av välfärdsområdet.

1.2 Övrig verksamhet

Över den nordiska budgeten ges stöd till samisk verksamhet som Samerådet, Nordisk samisk institutt och samisk kulturverksamhet. Samerådet är en politiskt obunden paraplyorganisation för samiska organisationer i Finland, Norge, Sverige och Ryssland. Nordisk samisk

institut har till uppgift att samordna och genomföra utredningar och forskning med syfte att förbättra de samiska folkens ställning.

Nordiska ministerrådets informationskontor i Stockholm, Norden i Fokus, är ett viktigt redskap för att nå ut till opinionsbildare och allmänhet och göra det nordiska samarbetet känt. Norden i Fokus arbetar sedan hösten 2007 i enlighet med ett nytt mandat från Nordiska ministerrådet. Uppdraget för Norden i Fokus är att synliggöra de ambitioner och program som finns inom ramen för det officiella nordiska samarbetet och fånga upp och delta i den nationella debatten. Samhällsfrågor står i fokus och målgruppen är i första hand opinionsbildare såsom politiker, tjänstemän och media. Våren 2007 bestod verksamheten fortfarande till stor del av kulturaktiviteter med allmänheten som målgrupp och under perioden ordnades 20 kulturaktiviteter och seminarier. Under hösten 2007 organiserade Norden i Fokus tio program, som i huvudsak riktade sig till opinionsbildare. De flesta var möten kring aktuella samhällsfrågor men Nordiska rådets litteratur- och filmpris uppmärksammades också i enlighet med mandatet.

Hallå Norden är Nordiska ministerrådets informationstjänst för personer och mindre företag i Norden. Syftet med Hallå Norden är att kartlägga problem och brister i det nordiska regelverket samt samarbeta med relevanta aktörer på nationell och nordisk nivå för att undanröja nordiska gränshinder. Hallå Norden arrangerar dessutom seminarier för tjänstemän på nationella myndigheter om det nordiska regelverket. Under 2007 steg såväl antalet hänvisningar till Hallå Norden Sverige som besök på www.hallonorden.org, den svenska delen av tjänstens hemsida.

Samverkan med frivilligorganisationer, där Föreningen Norden intar en särskild ställning, är ett viktigt inslag i det nordiska samarbetet. Föreningen Norden administrerar bland annat Nordjobb, Norden i Fokus och Hallå Norden. Nordjobb förmedlar arbete, bostad och fritidsprogram till ungdomar. Under 2007 förmedlades 717 Nordjobb-platser, vilket var något under målnivån på 759. Närmare 230 av platserna tillkom Sverige. Föreningen Norden administrerar dessutom fyra bilaterala fonder mellan Sverige och ett annat nordiskt land.

De självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet

I april 2007 tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet inom ramen för Helsingforsavtalet. Arbetet utgick från den kartläggning av de självstyrande områdenas ställning som Nordiska ministerrådets sekretariat presenterade 2006. Resultatet av gruppens arbete blev det så kallade Ålandsdokumentet som godkändes av MR-SAM i september 2007.

En central punkt i Ålandsdokumentet är frågan om de självstyrande områdenas möjlighet att ansöka om fullt medlemskap i samnordiska institutioner och samarbetsorgan. Dokumentet bekräftar att de självstyrande områdena har möjlighet att ansöka om fullt medlemskap. MR-SAM har dock inte genom Ålandsdokumentet beslutat om några

formella ändringar i normalstadgarna för institutioner eller i Skr. 2007/08:90 anvisningarna till dessa.

2 Nordiska ministerrådets budget

Nordiska ministerrådets budget för 2007 uppgick till 858,6 miljoner danska kronor. De största sektorerna i budgeten var utbildnings- och forskningssamarbetet (26 procent av budgeten), kultursamarbetet (19 procent) samt närings-, energi- och regionalpolitik (14 procent). Den svenska andelen av budgeten var enligt den nordiska fördelningsnyckeln 32,7 procent, vilket innebär en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med föregående år. Fördelningsnyckeln beräknas på basis av respektive lands andel av den samlade nordiska bruttonationalinkomsten.

Efter behandling i Nordiska rådets organ fastställde Nordiska ministerrådet – i överensstämmelse med Nordiska rådets önskemål – budgeten för 2008. Medlemsländernas samlade bidrag till Nordiska ministerrådet 2008 uppgår efter prisomräkning till 858,6 miljoner danska kronor. Därutöver tillfördes 35 miljoner danska kronor 2008 års budget från Nordiska ministerrådets samlade likviditetsöverskott. Den svenska andelen av budgeten minskar med 1,2 procentenheter till 31,5 procent. Minskningen av likviditetsöverskottet innebär att det har varit möjligt att reducera ländernas bidrag till Nordiska ministerrådet tillfälligt under 2008.

3 Globaliseringsarbetet

Globaliseringen är en stor utmaning, inte minst för mindre länder som de nordiska, men ger också möjligheter. Utmaningarna kan inte mötas av enskilda länder utan kräver att länder och regioner agerar tillsammans och samordnat. I den nordiska kretsen finns samsyn i många frågor och ett väl utvecklat samarbete. Samarbete också om globaliseringens utmaningar är därför naturligt i den nordiska kretsen.

Vid det informella statsministermötet i juni 2007 i Punkaharju, Finland, kom statsministrarna överens om att det nordiska samarbetet måste stå bättre rustat att möta globaliseringens utmaningar. För detta ändamål uttalades att en nordisk satsning på ett globaliseringsinitiativ bör genomföras och upp till 60 miljoner danska kronor avsätts för ändamålet 2008. Globaliseringsarbetet ska ledas av samarbetsministrarna. Statsministrarna identifierade några övergripande teman för globaliseringsarbetet. Prioriterade områden är forskning och innovation, marknadsföring av Norden, stärkt samarbete i energi- och klimatfrågor och en förstärkt insats för att reducera gränshinder.

Statsministrarna enades om att årliga globaliseringsforum ska hållas med deltagande från politiken, forskarvärlden och frivilligorganisationer. Globaliseringsforumen syftar till att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför. Globaliseringsfrågorna kommer att präglade det nordiska samarbetet

4 Gränshindersarbetet

Regeringen fäster stor vikt vid det gränsregionala arbetet i syfte att främja integrationen i gränsregionerna. Detta arbete bedrivs såväl bilateralt som inom ramen för samarbetet i Nordiska ministerrådet.

Det sedan länge etablerade gränsregionala samarbetet i Norden omfattar idag åtta gränsöverskridande regioner. Samarbetet finns såväl inom perifera gränsområden med typiska glesbygdsproblem som inom komplexa urbanområden med en för dem typisk utvecklings- och integrationsproblematik. Det är viktigt att samarbetet utgår från det regionala näringslivets behov och att det hela tiden utvecklas och förblir dynamiskt. Genom att tänka strategiskt, långsiktigt och gränsöverskridande kan vi gemensamt stärka vårt näringsliv och bidra till att våra gränsregioner blir dynamiska tillväxtregioner. Den inre marknaden i den Europeiska unionen är också viktig för att främja den gränsregionala integrationen.

Med utgångspunkt i de nordiska statsministrarnas överenskommelse i juni 2007, om att ”med alla medel undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget”, beslutade de nordiska samarbetsministrarna i oktober 2007 att inom ramen för arbetet i Nordiska ministerrådet upprätta ett Gränshindersforum. Forumet har till uppgift att föreslå konkreta lösningar på problem som försvårar för privatpersoner och företag att röra sig och verka i Norden. I gruppen ingår, förutom ordföranden, även en representant från varje nordiskt land samt självstyrande område. Mandatet för forumet löper fram till utgången av år 2010, varefter en utvärdering av insatsen ska göras. Åtterrapporering om arbetets framåtskridande ska ske årligen till statsministrarna.

På initiativ av den nordiska samarbetsministern hölls under våren 2007 två hearings. I januari arrangerades en hearing i Haparanda på temat samarbete och gränshinder i Tornedalen. Såväl svenska som finska representanter deltog. I mars anordnades i Malmö en hearing gemensamt av Regeringskansliet och Region Skåne. Den samlade såväl Öresundsaktörer som den pendlande allmänheten. Syftet med hearingen var att få en övergripande bild av hinder och möjligheter i Öresundsintegrationen.

Resultatet från hearingen i Malmö var ett av underlagen för arbetet i den särskilda svensk-danska arbetsgrupp som upprättades av den svenske arbetsmarknadsministern och Danmarks sysselsättningsminister i samband med ministrarnas deltagande i Öresundskommitténs Öresundsting i maj. Arbetsgruppen hade som målsättning att främja rörligheten på arbetsmarknaden i Öresund. De två statsråden redovisade resultatet av gruppens arbete i Malmö i december 2007 och gav bland annat förslag till lösningar på vissa utpekade svensk-danska gränshinder.

Under året besökte den nordiska samarbetsministern Eda kommun för att bland annat informera sig om det gränsregionala svensk-norska samarbetet inom ramen för ARKO (Arvika-Kongsvinger).

Utformandet av en nordisk socialförsäkringsportal påbörjades 2006 efter svenskt initiativ, som ett led i gränshindersarbetet. Portalen ska innehålla information om de olika socialförsäkringssystemen i Norden och om vart man kan vända sig för att få information i situationer då man rör sig över gränserna. Avsikten är att socialförsäkringsportalen ska presenteras i färdigt skick vid de nordiska socialministrarnas möte i Visby i juni 2008.

På gränshindersområdet tillsattes en svensk utredning för att undersöka samordningsnumrens användbarhet och ändamålsenlighet. Samordningsnummer är en identitetsbeteckning för fysiska personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige.

5 Samarbetet med närområdet

Nordiska ministerrådets grannlandssamarbete omfattar samarbete med nordvästra Ryssland, Estland, Lettland och Litauen, samarbete med andra regionala organisationer, samarbete i Barents- och Östersjöregionen samt deltagande i det arktiska samarbetet. Grannlandssamarbetet omfattar även insatser i Vitryssland. Under 2007 uppgick den samlade budgeten för Nordiska ministerrådets grannlandssamarbete till 94,2 miljoner danska kronor. Budgetmässigt ligger tyngdpunkten på nordvästra Ryssland. Cirka 61 procent av budgeten gick till nordvästra Ryssland, 23 procent till samarbete med Estland, Lettland och Litauen, 12 procent till arktiskt samarbete och 4 procent till Vitryssland.

Nordiska ministerrådets närområdessamarbete bedrivs enligt riktlinjer antagna av samarbetsministrarna. Riktlinjerna utarbetades senast 2003 för perioden 2004-2008. Under 2008 ska nya riktlinjer för det fortsatta samarbetet beslutas.

Nordiska ministerrådets insatser i närområdet är ett komplement till nationella insatser och insatser av andra organ. Avsikten är att insatserna ska koncentreras till områden där det nordiska samarbetet ger ett mervärde och bidrar till en bättre samordning med andra insatser. Vad gäller det nordiska samarbetet med de baltiska länderna är det utsträckt till i stort sett samtliga områden där Nordiska ministerrådet är verksamt. Särskilt etablerat är samarbetena inom miljö-, energi- och utbildningssektorerna.

Bland de viktigaste nya insatserna under 2007 kan följande nämnas.

I november 2007 blev Nordplus nya ramprogram formellt lanserat vid en konferens i Köpenhamn med deltagande av Litauens och Islands undervisningsministrar. De baltiska länderna har deltagit i förberedelsearbetet inför lanseringen av Nordplus.

Det nya kunskaps- och nätverksprogrammet för samarbetet med nordvästra Ryssland lanserades i januari 2007 och hade en budget om 22,5 miljoner danska kronor. Programmet riktar sig till organisationer och myndigheter i Norden och i Ryssland. Under året inleddes projekt

inom bland annat lokal förvaltning, bekämpande av människohandel, social- och hälsoområdet och med icke-statliga organisationer. Skr. 2007/08:90

I maj 2007 beslutade kulturministrarna om lanseringen av ”Satsningsområdet Kultursamarbete med nordvästra Ryssland” som ska knytas till handlingsplanen för det nordiska kultursamarbetet 2007 – 2009. Ett seminarium hölls i juni.

Statssekreteraren för nordiskt samarbete besökte under året Estland, Lettland, Litauen och Kaliningrad, samt Nordiska ministerrådets kontor på alla dessa platser.

European Humanities University

European Humanities University (EHU) är ett fristående vitryskt universitet, som stängdes av de vitryska myndigheterna 2004. Universitetet återupptog hösten 2005 sin verksamhet i exil i Vilnius. Nordiska ministerrådet och Europeiska kommissionen har tagit ett gemensamt finansiellt ansvar för att möjliggöra etableringen av universitetet i Vilnius men givarkretsen har efterhand vidgats. Projektet administreras av ministerrådets kontor i Vilnius. EHU spelar en viktig roll då det ger en möjlighet till en modern akademisk utbildning för ungdomar som av politiska skäl inte har kunnat studera i Vitryssland.

De nordiska samarbetsministrarna konstaterade tidigare att det finns behov av att förbättra styrningen och administrationen vid EHU. Arbetet har därför fortskridit under 2007 med att etablera mer solida former för styrningen av universitetet och därigenom också möjliggöra ett mer långsiktigt finansiellt stöd från en bred givarkrets.

Det svenska bidraget till EHU var 6,6 miljoner kronor.

Barents och Arktis

Samarbetet mellan Nordiska ministerrådet och Barentsrådet fortsatte och fördjupades under 2007 då Finland var ordförande i de båda råden. Tre gemensamma pilotprojekt som beslutades 2006 har inletts under 2007. Dessa rör klimatförändringar/biologisk mångfald, ursprungsfolk och ekonomisk utveckling/näringsliv.

Företrädare för Nordiska ministerrådet deltog vid Barentsrådets utrikesministermöte i Rovaniemi i november 2007 där Finland lämnade över ordförandeskapet till Ryssland.

Inom ramen för Nordiska ministerrådets arktiska samarbetsprogram för pågående treårsperiod fördelades cirka 8,7 miljoner danska kronor till projekt som skulle genomföras under 2007 och cirka 8,4 miljoner danska kronor till projekt som ska genomföras under 2008. Merparten av projekten kan hänföras till endera av programmets tre prioriteringar: att främja ursprungsfolkens levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter, att förbättra förutsättningarna för nordisk forskning inom ramen för det ”Internationella Polaråret 2007-2008” samt att förbättra förutsättningarna för nordiskt samarbete avseende klimatförändringar och miljögifter i Arktis.

Under 2008 ska ett nytt treårigt program för Nordiska ministerrådets arktiska samarbete 2009-2011 beslutas.

Samarbetet mellan de fem nordiska och tre baltiska länderna, det så kallade NB8-samarbetet, har resulterat i en rad mötesaktiviteter på expert-, ämbetsmänna- och ministernivå. I Stockholm hölls i maj för första gången ett seminarium för unga diplomater från de åtta länderna. Hösten 2007 beslutade utrikesministrarna att ordförandeskapet i NB8-samarbetet ska cirkulera mellan de åtta deltagande länderna. Sålunda är Estland för första gången ordförande i NB8 under 2008.

Nordiska ministerrådets samarbete med Östersjöstaternas råd (CBSS) intensifierades under 2007. Projektet Baltic Euroregional Network (BEN) avslutades med en konferens i Lettland under värdskap av det lettiska CBSS-ordförandeskapet. Projektet leddes av Nordiska ministerrådets kontor i Litauen som också fick medel för att under 2008 fortsätta som koordinator för det omfattande nätverk som skapats genom BEN.

Beslut fattades hösten 2007 av CBSS om ett treårigt EuroFaculty-projekt i Pskov, Ryssland, med Sverige som ledare för projektet. CBSS har tidigare genomfört liknande projekt med syfte att uppgradera undervisningen i enlighet med Bologna-processen vid universitet i de tre baltiska länderna och i Kaliningrad. NMR beviljade ett substantiellt bidrag till det nya projektet i Pskov och deltar aktivt i projektets styrgrupp.

På kulturområdet inleddes ett arbete för att Estland, Lettland och Litauen ska kunna delta på lika villkor i ”Nordiska mobilitets- och residensprogrammet” från 2009.

6 Det nordiska försvarspolitiska samarbetet

De nordiska länderna har ett väl fungerande samarbete på försvarsområdet. Det nordiska försvarssamarbetet är inte kopplat till Nordiska ministerrådet. De nordiska försvarsministrarna lämnar dock årligen en gemensam redogörelse vid Nordiska rådets höstsession.

Under 2007 var Sverige ordförande i det nordiska försvarspolitiska samarbetet. En av de viktigaste frågorna som Sverige drev var att ytterligare utveckla den nordiska förmågan till gemensamma fredsbevarande insatser, däribland även att stärka Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support (NORDCAPS). Möjligheter för samarbete, både inom pågående och framtida insatser, diskuteras kontinuerligt i den nordiska kretsen. I dagsläget samarbetar nordiska länder i den nordiska stridsgruppen inom EU (NBG), i Afghanistan och i Kosovo liksom i EU:s Tchadinsats.

Under ledning av Danmark har samarbete rörande civil-militär samverkan startats under året.

Det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet inom säkerhetssektorreform (SSR) på Västra Balkan och i Ukraina har under året vidareutvecklats. Försvarsministrarna har beslutat att ytterligare fördjupa samarbetet inom SSR.

Länderna har under 2007 även arbetat för att stärka det nordiska materielsamarbetet inom ramen för Nordic Armaments Cooperation, NORDAC. Under året har samarbetet mellan de nordiska försvarsmakterna ökat, bland annat rörande en gemensam sjölägesbild i och kring Östersjön. Den svenska och norska försvarsmakten har också genomfört en gemensam studie om möjligheterna till ytterligare fördjupat samarbete.

7 Bilateralt samarbete

Det bilaterala samarbetet mellan de nordiska länderna är en viktig del av det nordiska samarbetet. Utbytet mellan Sverige och de övriga nordiska länderna är omfattande och sker på flera plan. Norden och Östersjöregionen ska vara Europas starkaste tillväxtområde och alla möjligheter att stärka samarbetet bör utnyttjas. Väl utvecklade bilaterala relationer med samtliga nordiska länder är grundläggande för ett starkt samarbete i regionen.

Danmark, Grönland och Färöarna

De nära relationerna med Danmark manifesterades i det tre dagar långa svenska statsbesöket i Danmark i maj. I statsbesöket deltog även H.K.H. Kronprinsessan samt ministern för nordiskt samarbete, arbetsmarknadsministern och näringsministern. Temat för statsbesöket var Öresundsintegrationen. Utvecklingen mot en integrerad Öresundsregion är stark. Över 20 000 personer beräknas nu bo på ena sidan av sundet och arbeta eller studera på den andra sidan.

Öresund Network AB har sedan Öresundsbronns tillkomst verkat för att marknadsföra Öresundsregionen. Bolaget ägs av den danska och svenska staten, Region Hovedstaden och Region Skåne. I syfte att främja det direkta samarbetet mellan de större aktörerna i regionen på marknadsföringsområdet beslutade bolagsstämman i Öresund Network AB att lägga ned verksamheten och att företaget ska träda i likvidation.

Statssekreteraren för nordiskt samarbete besökte under 2007 såväl Grönland som Färöarna, bland annat för ett anförande i Tórshavn i samband Pridefirande på Färöarna.

Finland och Åland

Besöksutbytet mellan Sverige och Finland är omfattande. Statsministern tog emot sin finländske kollega i Stockholm i maj 2007 och reste själv till Helsingfors i november. Ministern för nordiskt samarbete besökte Åland i maj. Många kontakter har också ägt rum för att utbyta erfarenheter mellan det då pågående finländska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet och det kommande svenska.

Den svenska regeringen beslutade i juni 2007 att tillsätta en Nationalkommitté för att under 2008 och 2009 uppmärksamma och sprida kunskap om händelserna i Sverige och Finland 1809. Den svenske

utrikesministern leder Nationalkommitténs arbete. Nationalkommittén ska komma med förslag om evenemang och projekt som kan bidra till att 200-årsminnet av 1809 blir ytterligare en milstolpe i det nära och fruktbara samarbetet mellan Sverige och Finland. Därigenom ska samhörigheten mellan Finland och Sverige inom bland annat kulturliv, näringsliv och forskning fördjupas. Skr. 2007/08:90

Island

I april hade statsministern ett bilateralt möte i Reykjavik med sin isländske kollega.

I likhet med föregående år lämnades fortsatt stöd av regeringen till arbetet för att utarbeta en modern, elektronisk isländsk-svensk ordbok. Projektet drivs i samarbete mellan Göteborgs universitet och Orðabók Háskólans i Reykjavik.

Sverigedagar arrangerades i Húsavík i juli med deltagande av bland annat den svenske statssekreteraren för nordiskt samarbete.

Nordens hus i Reykjavik bytte under 2007 chef. Den nye direktören är svensk.

Norge

Det intensiva besöksutbytet mellan Norge och Sverige på alla nivåer fortsatte med oförminskad styrka under 2007. Statsministern besökte till exempel Svalbard för att bland annat studera klimatförändringarnas påverkan på miljön i polartrakterna.

Det svensk-norska samarbetet i de så kallade nordområdena intensifierades under året. Olika förslag till konkret samarbete har följts upp och pågår kontinuerligt.

I arbetet med att avskaffa gränshinder och öka det gränsregionala samarbetet med Norge anslog regeringen även i fjol medel till GrenseTjänsten, en informations- och rådgivningstjänst belägen i Morokulien mitt på den svensk-norska gränsen mellan Eda och Eidskogs kommuner.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 mars 2008

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Littorin, Malmström, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Björling

Föredragande: statsrådet Husmark Pehrsson

Regeringen beslutar skrivelse Nordiskt samarbete 2007